

Neuvoston päätelmät Euroopan unionin prioriteeteista Yhdistyneiden kansakuntien ympäristökokouksen kolmatta istuntoa varten

Neuvosto hyväksyi päätelmät Euroopan unionin prioriteeteista Nairobissa 4.–6. joulukuuta 2017 järjestettävää Yhdistyneiden kansakuntien ympäristökokouksen kolmatta istuntoa (UNEA-3) varten:

"PALAUTTAEN MIELEEN, että Yhdistyneiden kansakuntien ympäristöohjelman puitteissa kokoontuva Yhdistyneiden kansakuntien ympäristökokous, jäljempänä 'kokous', on maailman korkein päättävä elin ympäristöasioissa;

PALAUTTAEN MIELEEN, että Yhdistyneiden kansakuntien ympäristöohjelma on maailman johtava ympäristöviranomaisjärjestelmä, joka vahvistaa maailmanlaajuisesti käsiteltävät ympäristökysymykset, edistää kestävä kehityksen ympäristöluottavuuden johdonmukaista täytäntöönpanoa Yhdistyneiden kansakuntien (YK) puitteissa ja toimii vakavasti otettavana ympäristön puolestapuhujana kaikkialla maailmassa;

VAHVISTAEN JÄLLEEN Euroopan unionin (EU) ja sen jäsenvaltioiden sitoutumisen Agenda 2030:n ja sen kestävä kehityksen tavoitteiden, Addis Abeban kehitysrahoitusta koskevan toimintasuunnitelman, Pariisin ilmasopimuksen, YK:n biodiversiteettisopimuksen, kemikaaleja ja jätteitä koskevien sopimusten sekä muiden ympäristösopimusten yhtenäiseen täytäntöönpanoon; ja PANNEN MERKILLE, että nämä monenväliset sitoumukset ovat osoittaneet, että kaikkien YK:n jäsenvaltioiden on välttämätöntä toimia yhteistyössä maailmanlaajuisien ongelmien ratkaisemiseksi ja että niillä on valmiudet siihen;

PALAUTTAEN MIELEEN neuvoston 20. kesäkuuta 2017 antamat päätelmät aiheesta "Euroopan kestävä tulevaisuuden varmistaminen: EU:n vastaus kestävä kehityksen toimintaohjelmaan Agenda 2030:een"^[1], jotka ovat tärkeä askel kohti kestävä kehityksen tavoitteiden saavuttamista tasapainoisella ja yhdenmukaisella tavalla;

PAINOTTAEN EU:n ja sen jäsenvaltioiden sitoumusta tehdä aktiivista yhteistyötä muiden YK:n jäsenvaltioiden, yksityisen sektorin, tiedemaailman ja kansalaisyhteiskunnan kanssa avatakseen tietä osaamisen siirtämiselle ja ratkaisukeskeisille toimille, joiden tavoitteena on kiertotalouden ja osallistavan kestävä kasvun saavuttaminen;

TUNNUSTAEN, että saastuminen on vaikea maailmanlaajuinen haaste, jonka vaikutukset ovat usein rajatylittäviä ja jonka tieteellisesti todistetut seuraukset ulottuvat paljon ympäristöä laajemmalle, mukaan lukien ihmisten terveys ja hyvinvointi erityisesti haavoittuvien ryhmien osalta;

PAINOTTAEN arvioita, joiden mukaan vuosittain 6,5 miljoonaa ihmistä kaikkialla maailmassa kuolee ennen aikaisesta altistuttuaan ilmansaasteille ulko- ja sisätiloissa^[2]; 58 % ripulitaudeista johtuu vesien pilaantumisesta ja puhtaan veden ja jätevesihuollon puutteellisesta saatavuudesta^[3]; kaksi miljardia ihmistä ympäri maailman elää ilman kiinteän jätteen keräämisjärjestelmää^[4]; valtameriin arvioidaan päätyneen noin 4,8–12,7 tonnia muovijätettä vuonna 2010^[5] ja kaikista luonnonvaraisista eläimistä 557 lajia kärsii merien muovijätteen aiheuttamista sotkeutumis- ja nielemisongelmista^[6]; ja kemiallisen saastumisen (haihtuvat orgaaniset yhdisteet, lyijy, elohopea) kustannukset nousevat 480 miljardiin USA:n dollariin^[7];

PAINOTTAEN ennaltaehkäisyn ja varhaisen toiminnan merkitystä saastumisen estämisessä; PALAUTTAEN MIELEEN ennaltaehkäisyperiaatteen ja saastuttaja maksaa -periaatteen sekä VAHVISTAEN, että periaatteet on pantava tehokkaasti täytäntöön;

PAINOTTAEN, että saastumiseen on puututtava tehokkaasti maailmanlaajuisella, alueellisella, kansallisella ja paikallisella tasolla, KOROSTAEN tässä yhteydessä toimivan hallinnon tarvetta sekä OMAKSUEN johdonmukaisen ja yhdenmukaisen toimintatavan,

1. PANEE TYYTYVÄISENÄ MERKILLE kokouksen tulevan kolmannen istunnon, jonka aiheena on "Kohti saasteetonta planeettaa" ja jonka tavoitteena on ehdottaa kunnianhimoisia, tehokkaita ja yhteistyöhön perustuvia toimia saastumisen ehkäisemiseksi ja vähentämiseksi, ja ARVOSTAA Yhdistyneiden kansakuntien ympäristöohjelman työtä tieteellisen tiedon levittämiseksi saastumiseen liittyvistä kysymyksistä ja politiikkojen johdonmukaisuuden edistämiseksi, erityisesti Yhdistyneiden kansakuntien ympäristöohjelman pääjohtajan kokouksen kolmannen istunnon aiheesta laatiman kertomuksen merkittävää panosta;
2. PAINOTTAA keskitetyn ja kunnianhimoisen toiminnan ja laajan kansainvälisen osallistumisen äärimmäisen suurta merkitystä saastumiseen puuttumisen kannalta ottaen huomioon tämän yhteyden ilmastomuutokseen, biologisen monimuotoisuuden köyhtymiseen ja aavikoitumiseen, jotta voidaan ehkäistä ja merkittävästi vähentää ihmisten terveyteen ja hyvinvointiin, ekosysteemeihin ja eläviin lajeihin kohdistuvia haittavaikutuksia, koska saastuminen puolestaan vaikuttaa vesi- ja elintarviketurvallisuuteen, talouskehitykseen ja sosiaaliseen oikeudenmukaisuuteen, terveyteen liittyvä yhdenvertaisuus mukaan lukien;
3. VAHVISTAA JÄLLEEN ympäristön ja terveyden väliset voimakkaat keskinäiset yhteydet ja tarpeen puuttua niihin yhdessä; KEHOTTAÄ ympäristökokouksen kolmatta istuntoa päättämään käytännön toimista ja toimenpiteistä esimerkiksi seuraaviin terveyteen ja ympäristöön haitallisesti vaikuttaviin yksittäisiin kysymyksiin puuttumiseksi: raskasmetallit, mikrobilääkeresistenssi, hormonihäiritsijät sekä vaarallisten kasvinuojeluaineiden ja lannoitteiden lisääntyvä käyttö; TUNNUSTAA, että biologisen monimuotoisuuden köyhtyminen moninkertaistaa terveysriskit, myös pahentamalla ympäristöön liittyviä haasteita, ja PAINOTTAA luonnon monimuotoisuuden suojelemisen ja rappeutuneiden ekosysteemien ennallistamisen tuomia etuja terveyden ja hyvinvoinnin kannalta;
4. PAINOTTAA, että kaikkien YK:n jäsenvaltioiden on seurattava ilmanlaadun tilannetta ja kehityssuuntaa, asetettava kunnianhimoisia ilmanlaatuun liittyviä tavoitteita ja laadittava politiikkoja ja toimenpiteitä asiaankuuluvia sektoreita varten; KEHOTTAÄ YK:n Euroopan talouskomission (UNECE) jäsenvaltioita liittymään valtioon toiseen tapahtuvaa ilman epäpuhtauksien kaukokulkeutumista koskevaan yleissopimukseen ja sen tarkistettuihin pöytäkirjoihin ja panemaan ne täysimääräisesti täytäntöön sekä edistämään yleissopimuksen yhteistyötä vastaavien alueellisten foorumien kanssa eri puolilla maailmaa; PAINOTTAA, miten olennaista on synergioiden maksimointi ilmanlaatua koskevien politiikkojen ja ilmastomuutoksen hillintää, kemikaaleja ja jätehuoltoa, luonnon monimuotoisuutta, liikennettä, energiaa ja maataloutta koskevien politiikkojen välillä; ja KOROSTAA, että Pariisin ilmastopimuksen täytäntöönpano edistää ilmansaasteisiin puuttumista merkittävästi;
5. PAINOTTAA, että on tärkeää varmistaa pinta- ja pohjaveden hyvä laatu ja että on toteutettava toimia veden laadun säännöllisen seurannan ja arvioinnin parantamiseksi ja vesien pilaantumisen ehkäisemiseksi ja vähentämiseksi mahdollisimman pitkälle toteuttamalla tehokkaita toimia alkulähteellä ja nopeuttamalla ponnisteluja niiden jätevesien osuuden vähentämiseksi, jotka joutuvat ympäristöön käsittelemättöminä tai riittämättömästi käsiteltyinä; KOROSTAA vesialalla tehtävän kansainvälisen yhteistyön erityistä merkitystä ja KANNUSTAA YK:n jäsenvaltioita liittymään UNECE:n rajavesistösovimukseen^[8], sen asiaankuuluviin pöytäkirjoihin ja YK:n vesistöyleissopimukseen^[9] sekä panemaan ne täytäntöön;
6. TOISTAA EU:n ja sen jäsenvaltioiden sitoumuksen YK:n valtamerikonferenssissa hyväksyttyyn julistukseen "Our ocean, our future: call for action"^[10] ja PANEE TYYTYVÄISENÄ MERKILLE konferenssissa tehdyt vapaaehtoiset sitoumukset puuttua merten pilaantumiseen; PAINOTTAA olevan tärkeää puuttua kiireellisesti kaikkeen merten pilaantumiseen, erityisesti maalla tapahtuvan toiminnan aiheuttamaan pilaantumiseen kokonaisvaltaisen lähteestä mereen -toimintatavan mukaisesti, mukaan lukien ravinteiden aiheuttama pilaantuminen, käsittelemättömät jätevedet ja vaaralliset aineet, ja merten roskaantumiseen, erityisesti muovin ja mikromuovin osalta, sekä melusaasteeseen ja valtamerten happamoitumiseen; ja KANNUSTAA YK:n jäsenvaltioita laatimaan ja hyväksymään toimenpiteitä ja kannustimia, lainsäädäntö mukaan lukien, mikromuovien vaiheittaiseksi käytöstä poistamiseksi tärkeimmistä tunnetuista lähteistä sekä muovintuotannon vähentämiseksi ja muovien kestävän käytön edistämiseksi ja parhaiden käytäntöjen jakamiseksi maailmanlaajuisesti;
7. PAINOTTAA, että YK:n jäsenvaltioiden ja asiaankuuluvien YK:n järjestöjen on puututtava maaperän pilaantumiseen sekä haja- että pistekuormituslähteistä ja sen laajoihin vaikutuksiin, joita ovat ilman toissijainen pilaantuminen, vaikutukset ihmisten terveyteen, maatalouteen ja elintarviketurvallisuuteen, luonnon monimuotoisuuteen ja ekosysteemeihin sekä typpisaasteet; TOTEAA, että tiedot maaperän pilaantumisen laajuudesta ja sen vaikutuksista ympäristöön ja terveyteen ovat erittäin rajalliset; ja KEHOTTAÄ käsittelemään asiaa ympäristökokouksen kolmannessa istunnossa;
8. PAINOTTAA kemikaalien ja jätteiden toimivan hallinnoinnin merkitystä niiden koko elinkaaren ajan, jotta voidaan varmistaa yhteiskunnan hyvinvointi, saavuttaa Agenda 2030:n asiaankuuluvat tavoitteet sekä siirtyä kiertotalouteen, pitäen mielessä, että kemikaalien kasvava maailmanlaajuinen tuotanto, käyttö ja kauppa aiheuttaa maille ja erityisesti kehitysmailla yhä suuremman taakan; KOROSTAA myös ympäristökokouksen julkilausumassa 2/7^[11] mainittua kestävän kemian mahdollista roolia ja muita toimintatapoja ja ratkaisuja näihin haasteisiin vastaamiseksi, kuten turvalliset muut kuin kemialliset vaihtoehdot; KANNUSTAA YK:n

jäsenvaltioita parantamaan tietoisuutta vaarallisista aineista ja tiedonvaihtoa tuotteiden sisältämistä kemikaaleista sekä korvaamaan vaaralliset kemikaalit turvallisemmilla vaihtoehdoilla; ON TYYTYVÄINEN Minamatan yleissopimuksen voimaantuloon; ja KANNUSTAA kaikkia YK:n jäsenvaltioita ratifioimaan yleissopimuksen ja pyrkimään panemaan sen tehokkaasti täytäntöön;

9. PAINOTTAA tarvetta saada kunnat mukaan ohjelmiin saastumisen ehkäisemiseksi ja vähentämiseksi kaupungeissa sekä avustaa yhteenliittymien muodostamisessa parhaiden käytäntöjen, teknisten innovaatioiden ja hyvän hallintotavan edistämiseksi korostaen sen merkitystä Agenda 2030:n kestävän kehityksen tavoitteen nro 11 täytäntöönpanon kannalta ja KANNUSTAA panemaan täytäntöön uuden kaupunkikehitysohjelman, jossa käsitellään muun muassa ilman, veden, merien ja maaperän pilaantumista sekä melusaastetta, kiinteiden jätteiden kestävän käsittelyn tarvetta sekä kestävää maankäyttöä;

10. KOROSTAA, että saavuttaaksemme konkreettisia tuloksia saastumisen maailmanlaajuisessa ehkäisyssä ja vähentämisessä meidän on tehtävä perustavaa laatua olevia muutoksia tapaan, jolla yhteiskuntamme tuottavat ja kuluttavat tuotteita ja palveluita, mukaan lukien kestävän elämäntavan, kestävän rahoituksen ja kiertotalouden edistäminen ekoinnovoinnilla, jakamalla tietoa tuotteiden kestävydestä, vähennä, käytä uudelleen ja kierrätä -periaatteella, ekosysteemipohjaisilla toimintatavoilla, kokonaisvaltaisella elinkaariajattelulla ja kehittämällä uusia tekniikoita ja liiketoimintamalleja, joilla pyritään resurssitehokkaaseen ja vähähiiliseen talouteen, sekä toimittava yhdessä sidosryhmien kanssa parhaiden käytäntöjen ja asiantuntemuksen vaihtamiseksi; KEHOTTAÄ ympäristökokouksen kolmatta istuntoa edistämään näitä toimintatapoja ja PANEE TYYTYVÄISENÄ MERKILLE luonnonvarojen kestävää hallintaa edistävän kansainvälisen paneelin aikomuksen toimittaa ympäristökokouksen kolmanteen istuntoon maailmanlaajuisen resurssien käytön sekä resurssitehokkuuden ja saastumisen vähentämisen välistä yhteyttä tutkivan arvioinnin;

11. ODOTTAA MIELENKIINNOLLA, että ympäristökokouksen kolmannessa istunnossa hyväksytään kunnianhimoinen, tiivis ja toimintasuuntautunut ministerien julistus, jossa ilmaistaan kaikkien YK:n jäsenvaltioiden poliittinen sitoumus puuttua saastumiseen tehokkaasti, rajatylittävä saastuminen mukaan lukien;

12. PAINOTTAA, että kansainvälistä ja alueellista yhteistyötä on edelleen vahvistettava ja tehostettava, jotta voidaan puuttua saastumiseen yhdenmukaisesti, edistää ristiliitoksia ja etsiä uusia synergioita asianmukaisten YK:n elinten, monenvälisten ympäristösopimusten ja kansainvälisten aloitteiden avulla, ja KEHOTTAÄ ympäristökokouksen kolmatta istuntoa valtuuttamaan Yhdistyneiden kansakuntien ympäristöohjelma laatimaan mahdollisuuksien mukaan olemassa oleviin mekanismeihin perustuvan toimintasuunnitelman saastumisen ehkäisemiseksi ja vähentämiseksi;

13. PANEE TYYTYVÄISENÄ MERKILLE Yhdistyneiden kansakuntien ympäristöohjelman aloitteen pyytää ympäristökokouksen kolmannen istunnon yhteydessä vapaaehtoisia ja merkityksellisiä sitoumuksia toteuttaa toimia saastumisen ehkäisemiseksi ja vähentämiseksi, koska nämä sitoumukset muodostavat keskeisen osan ympäristökokouksen kolmannen istunnon tuloksista ja vahvistavat sen toimintasuuntautunutta luonnetta; PANEE TYYTYVÄISENÄ MERKILLE jo annetut sitoumukset ja KANNUSTAA kaikkia YK:n jäsenvaltioita, asiaankuuluvia YK:n elimiä, kansalaisyhteiskuntaa, tiedemaailmaa ja yksityistä sektoria osoittamaan maailmanlaajuisia kunnianhimoa ja ratkaisukeskeistä toimintaa;

14. KEHOTTAÄ EU:ta ja sen jäsenvaltioita esittämään ennen ympäristökokouksen kolmatta istuntoa erityisiä saastumisen vastaisia toimia, jotta asiaankuuluvat vapaaehtoiset sitoumukset voidaan vahvistaa ympäristökokouksen kolmannen istunnon yhteydessä;

15. KOROSTAA ympäristöhaasteisiin liittyvän koulutuksen, elinikäisen oppimisen ja yleisen tietoisuuden lisäämisen merkitystä henkilökohtaisen vastuun korostamiseksi, jotta saastumista voidaan ehkäistä ja vähentää kestävämpien elintapojen ja kulutusmallien ansiosta; PYYTÄÄ tässä yhteydessä Yhdistyneiden kansakuntien ympäristöohjelmalta ohjausta tuotteiden kestävyttä koskevien tietojen alalla ja PAINOTTAA olevan tärkeää tiedottaa ympäristökokouksen kolmannen istunnon tuloksista laajemmalle yleisölle houkuttelevalla ja helposti lähestyttävällä tavalla, jotta kaikki ymmärtävät saastumisen ehkäisemisen ja vähentämisen merkityksen ja sen, mitä etua siitä on heidän terveydelleen, hyvinvoinnilleen ja elinympäristölleen; näin voidaan välittää myös tietoa Yhdistyneiden kansakuntien ympäristöohjelman ja ympäristökokouksen roolista merkittävien myönteisten muutosten aikaansaamiseksi planeetan ja ihmisten jokapäiväisen elämän kannalta;

16. PANEE TYYTYVÄISENÄ MERKILLE YK:n yleiskokouksen YK:n ympäristökokouksen puheenjohtajalle esittämän pysyvän kutsun kestävän kehityksen korkean tason poliittisen foorumin istuntoon; PAINOTTAA ympäristökokouksen osallistumista poliittisen ohjauksen antamiseen ja poliittisten vastausten määrittelyyn uusien ja jatkuvien ympäristöhaasteiden ratkaisemiseksi kestävän kehityksen tavoitteiden täytäntöönpanossa; KOROSTAA, että saastumisen ehkäiseminen ja vähentäminen on välttämätöntä Agenda 2030:n tavoitteiden saavuttamiseksi, ja KANNUSTAA ympäristökokouksen kolmatta istuntoa laatimaan selkeät poliittiset viestit kestävän kehityksen korkean tason poliittisen foorumin vuoden 2018 istunnossa toteutettavaa kestävän kehityksen tavoitteiden nro 6, 7, 11, 12 ja 15 yksityiskohtaista tarkastelua varten."

[1] Asiak. 10370/17.

[2] Raportti "Kohti saasteetonta planeettaa" (2017), s. III.

[3] Raportti "Kohti saasteetonta planeettaa" (2017), s. III.

[4] Raportti "Kohti saasteetonta planeettaa" (2017), s. III.

[5] J. R. Jambeck ja muut, *Plastic waste inputs from land into the ocean* (Science, 13. helmikuuta 2015).

[6] Kühn, S. ja muut, Deleterious Effects of Litter on Marine Life, teoksessa Bergmann, M. ja muut, *Marine Anthropogenic Litter* (Springer, 2015).

[7] Raportti "Kohti saasteetonta planeettaa" (2017), s. II.

[8] Yleissopimus maasta toiseen ulottuvien vesistöjen ja kansainvälisten järvien suojelusta ja käytöstä, Helsinki 1992.

[9] Yleissopimus kansainvälisten vesistöjen muuhun kuin liikennekäyttöön sovellettavista säännöistä, New York 1997.

[10] Vahvistettu 6. heinäkuuta 2017 YK:n yleiskokouksen julkilausumalla 71/312.

[11] UNEA 2/7 "Kemikaalien ja jätteiden toimiva hallinnointi".

Press office - General Secretariat of the Council of the EU

Rue de la Loi 175 - B-1048 BRUSSELS - Tel.: +32 (0)2 281 6319

press@consilium.europa.eu - www.consilium.europa.eu/press